

ΠΡΑΣΙΝΟ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΔΙΕΞΟΔΟ ΑΠΟ ΤΗ ΚΡΙΣΗ

αναζωογόνηση της οικονομίας, δημιουργία θέσεων εργασίας, ενδυνάμωση κοινωνικής συνοχής, προστασία περιβάλλοντος και πολιτιστικής κληρονομιάς.

ΕΞΟΠΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Νίκος Χρυσόγελος

Ευρωβουλευτής των Πράσινων

www.chrysogelos.gr

Ομάδα των Πράσινων ΙΕΕΣ
στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

ΠΡΑΣΙΝΟ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΔΙΕΞΟΔΟ ΑΠΟ ΤΗ ΚΡΙΣΗ

αναζωογόνηση της οικονομίας, δημιουργία θέσεων εργασίας,
ενδυνάμωση κοινωνικής συνοχής, προστασία περιβάλλοντος και
πολιτιστικής κληρονομιάς.

ΕΞΟΠΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Νίκος Χρυσόγελος

Ευρωβουλευτής των Πράσινων

www.chrysogelos.gr

Ομάδα των Πράσινων ΙΕΕΣ
στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

108 δις ευρώ πάνω από το μέσο όρο των Ευρωπαϊκών χωρών του NATO για αμυντικές δαπάνες το διάστημα 1974-2010

250 δισεκατομμύρια ευρώ για αμυντικές δαπάνες κι εξοπλισμούς το διάστημα 1974-2010

- Σύμφωνα με τη βάση δεδομένων SIPRI & IISS, οι αμυντικές δαπάνες της Ελλάδας στο διάστημα 1974-2010 ανέρχονται σε **218 δις δολάρια**. Υπολογίζοντας τις ίδιες δαπάνες για το ίδιο διάστημα με βάση τα δεδομένα του NATO, προκύπτει ότι **οι αμυντικές δαπάνες της Ελλάδας σε σταθερές τιμές 2005 ήταν πάνω από 250 δις ευρώ**, όταν το δημόσιο χρέος της πριν την είσοδο της χώρας στο μηχανισμό στήριξης, στις 31/3/2010 ήταν **310 δις ευρώ** σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών.
- Σύμφωνα επίσης με τα δεδομένα του NATO αν η Ελλάδα ακολουθούσε απλώς τον μέσο όρο των Ευρωπαϊκών χωρών του NATO ως ποσοστό των αμυντικών δαπανών επί του ΑΕΠ της για την περίοδο 1974-2010, τότε σε σταθερές τιμές 2005 θα είχε εξοικονομήσει **108.1 δις ευρώ**. Για να υπάρξει μέτρο σύγκρισης, η μείωση του δημοσίου χρέος της χώρας από το PSI ανέρχεται σε **106 δις**, χωρίς να υπολογίζεται η δημοσιονομική ζημιά από την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών.
- Την περίοδο **2001-2011**, και παρά τη μείωση των αμυντικών / εξοπλιστικών δαπανών το **2011** λόγω της δημοσιονομικής προσαρμογής, η Ελλάδα υπήρξε ο **πέμπτος μεγαλύτερος εισαγωγέας όπλων / στρατιωτικού εξοπλισμού (10,3 δις δολάρια) στον κόσμο μετά τις:** Κίνα (24 δις), Ινδία (23 δις), Νότια Κορέα (12,6 δις) και Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (10,9 δις).
- Την πενταετία 2007-2011, η Ελλάδα ήταν ο μεγαλύτερος παραλήπτης Γερμανικών και ο δεύτερος μεγαλύτερος παραλήπτης γαλλικών εξοπλιστικών, **αντιπροσωπεύοντας το 13% του όγκου των Γερμανικών και το 10% των Γαλλικών εξαγωγών μεγάλων συμβατικών όπλων, σύμφωνα με το Διεθνές Ινστιτούτο Ερευνών για την Ειρήνη της Στοκχόλμης (SIPRI).**

- Σε **παγκόσμιο επίπεδο** η πρωτοκαθεδρία των ΗΠΑ στις εξαγωγές οπλικών συστημάτων προς την Ελλάδα με ποσοστό 48% είναι αδιαμφισβήτητη.
- Ακόμα και στην κορύφωση της κρίσης, Ευρωπαϊκές χώρες πούλησαν στην Ελλάδα **στρατιωτικό εξοπλισμό αξίας μεγαλύτερης του ενός δισεκατομμυρίου ευρώ, την ίδια περίοδο που διαπραγματεύονταν το πρώτο πακέτο στήριξης, το 2010**. Σύμφωνα με την "Δέκατη τρίτη ετήσια έκθεση του Συμβουλίου για τον καθορισμό κοινών κανόνων που διέπουν τον έλεγχο των εξαγωγών στρατιωτικής τεχνολογίας και εξοπλισμού", η Γαλλία ήταν ο μεγαλύτερος προμηθευτής στρατιωτικού εξοπλισμού (876 εκ. ευρώ), ενώ ακολουθούν η Γερμανία (36 εκ. Ευρώ), Ολλανδία (53 εκ. ευρώ), η Ιταλία (54 εκ. ευρώ) και η Ισπανία (33 εκ. Ευρώ) (έχω καταθέσει σχετική ερώτηση προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή).

Για πόσο ακόμα οι αμυντικές δαπάνες θα παραμένουν εκτός πολιτικής συζήτησης;

Είναι αλήθεια ότι τα θέματα άμυνας και εξοπλισμών δεν είναι αυτά που βρίσκονται στο επίκεντρο του δημοσίου διαλόγου ούτε τα χαρακτηρίζει η διαφάνεια. Σύμφωνα με την ετήσια έκδοση του Διεθνούς Ινστιτούτου Ερευνών για την Ειρήνη της Στοκχόλμης (SIPRI Yearbook, 2011), οι **προμήθειες αμυντικών εξοπλισμών αντιπροσωπεύουν το 40% του συνόλου των διεφθαρμένων συναλλαγών παγκοσμίως. Ακόμα και εκπρόσωποι των κοινοβουλίων δύσκολα έχουν πρόσβαση σε όλα τα στοιχεία.**

Οι αμυντικές δαπάνες, ανεξαρτήτως ακόμα και του ύψους τους, σπάνια αμφισβητήθηκαν. Ήταν ένα θέμα ταμπού, με δεδομένο ότι η κοινή γνώμη ήταν πεισμένη ότι αυτές ήταν αναγκαίες για την άμυνα, την ανεξαρτησία και την εδαφική ακεραιότητα της Ελλάδας, συνδέοντας τις έννοιες αυτές απολύτως με την στρατιωτική ενίσχυση της χώρας. Οι προτάσεις για αναζήτηση εναλλακτικών για την επίτευξη της ασφάλειας που θα συνδυάζονταν με περιορισμό των στρατιωτικών δαπανών, αντιμετώπιζονταν ως εκτός πραγματικότητας.

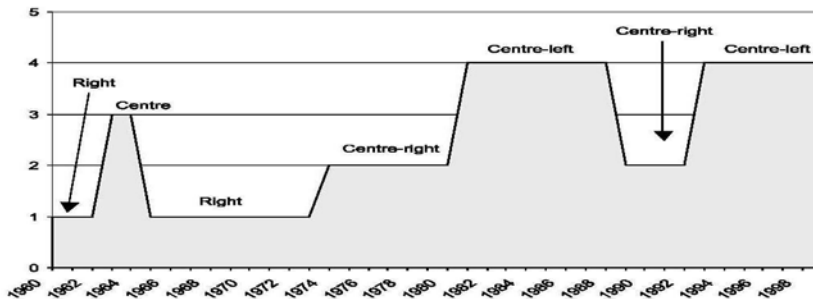
Στον απόηχο της εισβολής της Τουρκίας στην Κύπρο το 1974, η Ελλάδα είχε επαναπροσδιορίσει την πολιτική ασφάλειας και άμυνας της, αποχωρώντας από το NATO (στο οποίο επανήλθε το 1980) και επενδύοντας, για κάποια χρόνια, σε μεγάλο βαθμό, στη δημιουργία εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας. Παράλληλα, όμως, παρά τις όποιες διακυμάνσεις, η χώρα σχεδίαζε και

υλοποιούσε εξαιρετικά μεγάλα εξοπλιστικά προγράμματα. Η στρατηγική προμήθειας εξοπλισμών επηρεάστηκε συχνά από διαφοροποιούμενες, κατά καιρούς, πολιτικές επιλογές, ανάλογα με το κλίμα κάθε εποχής. Η συμμετοχή της Ελλάδας στο NATO είχε κι αυτή τη δική της, σημαντική συμβολή στην εκτίναξη των αμυντικών δαπανών της χώρας.

Πολλοί υποπτεύονταν πελατειακές σχέσεις της εκάστοτε κυβέρνησης και της διοίκησης των κρατικών αμυντικών επιχειρήσεων. Για ορισμένα προγράμματα υπήρξαν υποψίες για μαύρο χρήμα. Ελάχιστες, όμως, έρευνες διεξήχθησαν και πολύ περισσότερο έφτασαν σε κάποιο αποτέλεσμα. Η σύλληψη του πρώην υπουργού άμυνας κ Τσοχατζόπουλου είναι, ίσως, η κορυφή του παγόβουνου.

Ένα ενδιαφέρον ποιοτικό στοιχείο που προκύπτει από την συσχέτιση των αμυντικών δαπανών 1968-1998 με την πολιτική κατάσταση στη χώρα, και απεικονίζεται στο Διάγραμμα 1, είναι ότι οι κεντροαριστερές κυβερνήσεις της χώρας από τη δεκαετία του 1960 ευθύνονται σε πολύ μεγάλο βαθμό για την αύξηση των αμυντικών δαπανών κατά την περίοδο 1968-1998. Η πρώτη "αγορά του αιώνα", το 1985, αποδίδεται στον Ανδρέα Παπανδρέου. Η κυβέρνηση Σημίτη ακολούθησε το ίδιο μοτίβο στα εξοπλιστικά, με πρωτοστάτη τον Άκη Τσοχατζόπουλο (4 τρις δρχ. το 1996).

Διάγραμμα 1: Αμυντικές Δαπάνες και πολιτικό φάσμα Ελληνικών Κυβερνήσεων (1960-1998) Kollias, Christos. "Military Expenditure and Government Debt in Greece: Some Preliminary Empirical Findings." *Defence and Peace Economics* 15.2 (2004): 195

Η βαθιά κρίση την οποία βιώνει η χώρα μας αναγκάζει όλους να ανοίξουμε επιτέλους τη συζήτηση και για αυτό το τόσο σοβαρό θέμα των αμυντικών δαπανών που έμενε όμως σχεδόν εκτός πολιτικής συζήτησης για πολλές δεκαετίες. Κατά πόσο οι δαπάνες για την άμυνα και τα διάφορα εξοπλιστικά προγράμματα έχουν συμβάλει στην εκτίναξη του δημόσιου χρέους σε αστρονομικά ύψη; Ήταν υπερβολικές; Αν ναι ποιος επωφελήθηκε; Θα

μπορούσαν να εξοικονομηθούν χρήματα ακολουθώντας άλλη αμυντική και εξωτερική πολιτική;

Είναι αλήθεια ότι αυτός που το έθεσε με πολύ δυνατή φωνή σε ευρωπαϊκό επίπεδο, κατηγορώντας για υποκρισία και τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις, ήταν ο Ντάνυ Κον Μπεντίτ, συν-πρόεδρος της Ομάδας των Πρασίνων στο Ευρωκοινοβούλιο. Κατά καιρούς κι άλλοι έθεταν το θέμα αλλά συνήθως παρέμεναν στο περιθώριο της πολιτικής συζήτησης.

Ως αποτέλεσμα της ανάγκης να σταματήσουμε επιτέλους να στηριζόμαστε σε αποσπασματικές εκτιμήσεις, ομάδα συνεργατών μου (Κατερίνα Τσουκαλά, ειδικός σε θέματα αμυντικής στρατηγικής και σπουδών για αποπλισμό, και Δημήτρης Μπουρίκος, ειδικός σε θέματα οικονομίας) συγκέντρωσε στοιχεία για το πραγματικό ύψος των αμυντικών δαπανών της Ελλάδας, ώστε να μπορούμε να δίνουμε τεκμηριωμένες απαντήσεις στα ερωτήματα των υπόλοιπων πράσινων ευρωβουλευτών, των ευρωβουλευτών από άλλες πολιτικές ομάδες, ευρωπαϊκών οργανισμών αλλά και δημοσιογράφων.

Τα στοιχεία που συγκεντρώσαμε και επεξεργαστήκαμε δείχνουν ότι το ύψος των αμυντικών δαπανών της Ελλάδας από το 1974 έως το 2010, σύμφωνα με τη βάση δεδομένων SIPRI & IISS, είναι πάνω από **218 δις δολάρια** ενώ υπολογίζοντας με βάση τα δεδομένα του NATO κι αξιοποιώντας τα ποσοστά επί του ΑΕΠ, οι αμυντικές δαπάνες της Ελλάδας υπολογίζονται σε σταθερές τιμές 2005 για το ίδιο διάστημα σε πάνω από **250 δις ευρώ**, όταν το δημόσιο χρέος της Ελλάδας πριν την είσοδο της χώρας στο μηχανισμό στήριξης, το 2010 ήταν **310 δις ευρώ** σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών.

Δεν είναι ρεαλιστικό να περιμένει κάποιος ότι μια χώρα σαν την Ελλάδα θα είχε τη δυνατότητα να έχει μηδενικές δαπάνες για την άμυνά της. **Θα μπορούσε, όμως, να διασφαλίσει την άμυνά της με πολύ λιγότερα χρήματα**, αφού μέχρι σήμερα δαπανάει πολύ περισσότερα, αναλογικά, χρήματα από τον μέσο όρο των ευρωπαϊκών χωρών του NATO. Πάρθηκαν, άραγε, όλες οι αποφάσεις για αμυντικές δαπάνες και εξοπλιστικά προγράμματα χωρίς την πίεση λόμπυ; Οι σχετικές αποφάσεις ελήφθησαν χωρίς την παρέμβαση συμφερόντων που συνδέονταν με μαύρο χρήμα (μίζες); Όσα έχουν φτάσει στο φως της δημοσιότητας, πείθουν για το ακριβώς αντίθετο.

Πάντως σε κάθε περίπτωση δεν τεκμηριώνεται από πουθενά ότι αυτές οι δαπάνες έπρεπε να φτάσουν σε τόσο μεγάλα ύψη. Η συγκριτική ανάλυση των αμυντικών δαπανών της Ελλάδας και των Ευρωπαϊκών χωρών του NATO αποδεικνύει ότι αν η Ελλάδα ακολουθούσε απλώς τον μέσο όρο των Ευρωπαϊκών χωρών του NATO (συμπεριλαμβανομένης και της Τουρκίας)

ως ποσοστό των εξοπλιστικών δαπανών επί του ΑΕΠ της για την περίοδο 1974-2010, τότε σε σταθερές τιμές 2005 θα είχε εξοικονομήσει **108,1 δις ευρώ**. Για να υπάρχει μέτρο σύγκρισης, η μείωση του δημοσίου χρέους της χώρας από το PSI ανέρχεται σε **106 δις**, χωρίς να υπολογίζεται η δημοσιονομική ζημιά από την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών.

Ανάλυση δεδομένων- Παρουσίαση αποτελεσμάτων

Σύμφωνα με τη βάση δεδομένων SIPRI & IISS, η Ελλάδα έχει δαπανήσει από το 1974 έως το 2010 πάνω από **218 δις δολάρια** για αμυντικές δαπάνες, όπως φαίνεται στον Πίνακα 1. Τα ποσά των δαπανών σε αυτόν τον υπολογισμό σε εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ (US \$) από το 1974 έως το 1987 είναι σε σταθερές τιμές και ισοτιμία 1985, ενώ τα ποσά σε εκ. δολ. ΗΠΑ από 1988 έως 2012 είναι σε σταθερές τιμές και ισοτιμία 2009 και σε τρέχουσες τιμές δολ. για το 2010. Η χρονική εξέλιξη αυτών των δαπανών απεικονίζεται στο Διάγραμμα 2.

Πίνακας 1: Αμυντικές Δαπάνες Ελλάδος 1974-2010. Τα ποσά των δαπανών σε εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ (US \$) από το 1974 έως το 1987 είναι σε σταθερές τιμές και ισοτιμία 1985. Τα ποσά σε εκ. δολ. ΗΠΑ από το 1988 έως το 2012 είναι σε σταθερές τιμές και ισοτιμία 2009 και σε τρέχουσες τιμές δολαρίου για το 2010. Πηγές: (1974-1987) *The Military Balance* και (1988-2010) *SIPRI Military Expenditure Database*

Έτος	€ εκ.	\$ εκ.	% ΑΕΠ
1974		807	4.0
1975		2,288	6.8
1976		1,249	5.0
1977		1,100	5.0
1978		2,715	6.7
1979		2,630	6.3
1980		2,276	5.7
1981		2,693	7.0
1982		2,746	6.9
1983		2,505	6.3
1984		2,413	7.1
1985		2,331	7.0
1986		2,418	5.6
1987		1,987	6.2
1988	1,145	7,062	4.2
1989	1,220	6,544	3.8
1990	1,486	6,616	3.5
1991	1,683	6,275	3.6
1992	2,027	6,521	3.6
1993	2,264	6,365	3.6
1994	2,554	6,475	3.6
1995	2,842	6,613	3.2

1996	3,259	7,009	3.3
1997	3,665	7,469	3.4
1998	4,184	8,139	3.5
1999	4,496	8,521	3.6
2000	4,895	8,992	3.6
2001	4,948	8,794	3.4
2002	5,030	8,626	3.2
2003	4,462	7,390	2.6
2004	5,048	8,125	2.7
2005	5,652	8,786	2.9
2006	6,064	9,135	2.9
2007	6,235	9,128	2.8
2008	7,219	10,148	3
2009	7,612	10,572	3.2
2010	7,062	9,369	
M.O.	4,133	5,752	4.4
AΘΠ.		218,584	

Διάγραμμα 2: Αμυντικές Δαπάνες περιόδου 1974-2010 (The Military Balance, SIPRI)

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η σύγκριση με αμυντικές δαπάνες άλλων χωρών στο ίδιο χρονικό διάστημα. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιήθηκε η βάση δεδομένων του NATO, η οποία επίσης παρέχει στοιχεία για την ποσοστιαία συμμετοχή των αμυντικών δαπανών στο ΑΕΠ. Πλεονέκτημα της βάσης δεδομένων του NATO είναι ότι, όποιον ορισμό ή όποια μέθοδο επιλέγει για

να διακρίνει τις δαπάνες σε αμυντικές (αμοιβές προσωπικού, εξοπλισμοί, υποδομές, λοιπές δαπάνες), προσφέρει συγκριτικά στοιχεία για το σύνολο των χωρών του NATO. Ως εκ τούτου, η επεξεργασία των συγκεκριμένων στοιχείων μας οδηγεί σε έγκυρες διαπιστώσεις για τη θέση της Ελλάδας συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες, ιδιαίτερα δε με τις ευρωπαϊκές χώρες που είναι μέλη του NATO. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον Πίνακα 2 και στο Διάγραμμα 3, όπου είναι προφανής η σημαντικά αυξημένη συμμετοχή των αμυντικών δαπανών στο Ελληνικό ΑΕΠ σε σχέση με το μέσο όρο του ποσοστού συμμετοχής των αμυντικών δαπανών στο ΑΕΠ των Ευρωπαϊκών χωρών-μελών του NATO.

Πίνακας 2: Ελλάδα: Αμυντικές δαπάνες (ως % του ΑΕΠ) συγκριτικά με το NATO και τις ευρωπαϊκές χώρες του NATO (NATO Ευρώπη), 1974-2010

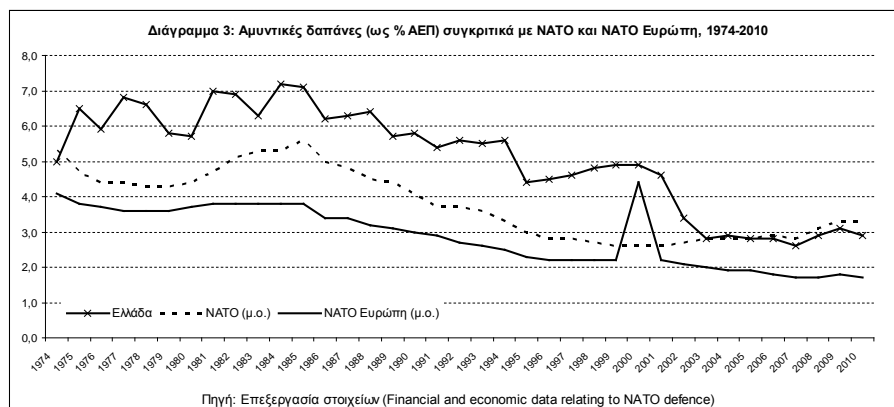
Έτος	Ελλάδα	NATO	NATO Ευρώπη*
1974	5,0	5,3	4.1
1975	6,5	4,7	3.8
1976	5,9	4,4	3.7
1977	6,8	4,4	3.6
1978	6,6	4,3	3.6
1979	5,8	4,3	3.6
1980	5,7	4,4	3.7
1981	7,0	4,7	3.8
1982	6,9	5,1	3.8
1983	6,3	5,3	3.8
1984	7,2	5,3	3.8
1985	7,1	5,6	3.8
1986	6,2	5,0	3.4
1987	6,3	4,8	3.4
1988	6,4	4,5	3.2
1989	5,7	4,4	3.1
1990	5,8	4,1	3.0
1991	5,4	3,7	2.9
1992	5,6	3,7	2.7
1993	5,5	3,6	2.6
1994	5,6	3,3	2.5
1995	4,4	3,0	2.3
1996	4,5	2,8	2.2
1997	4,6	2,8	2.2
1998	4,8	2,7	2.2

1999	4,9	2,6	2.2
2000	4,9	2,6	4.4
2001	4,6	2,6	2.2
2002	3,4	2,7	2.1
2003	2,8	2,8	2.0
2004	2,9	2,8	1.9
2005	2,8	2,8	1.9
2006	2,8	2,9	1.8
2007	2,6	2,8	1.7
2008	2,9	3,1	1.7
2009	3,1	3,3	1.8
2010	2,9	3,3	1.7

*NATO Ευρώπη: NATO εξαιρουμένων Καναδά & ΗΠΑ

Πηγή: NATO, *Financial and economic data relating to NATO defence* (www.nato.int)

Διάγραμμα 3: Αμυντικές δαπάνες ως % ΑΕΠ συγκριτικά με NATO και NATO Ευρώπη

Εφαρμόζοντας αυτά τα ποσοστά επί του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές 2005 (ecu/euro), όπως παρέχονται από τη βάση δεδομένων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής AMECO, συνάγονται σε απόλυτους αριθμούς οι αμυντικές δαπάνες της Ελλάδας σε ecu/euro. Σε αυτή τη βάση είναι δυνατόν να συγκριθούν οι πραγματικές Ελληνικές αμυντικές δαπάνες με τις υποθετικές

αν δαπανούσε το ίδιο ποσοστό ΑΕΠ με το μέσο όρο των Ευρωπαϊκών χωρών μελών του NATO και κατά συνέπεια είναι δυνατόν να υπολογιστεί η εν δυνάμει εξοικονόμηση πόρων. Τα αποτελέσματα αυτών των υπολογισμών παρουσιάζονται στον Πίνακα 3 και στο Διάγραμμα 4.

Πίνακας 3: Ελλάδα: Αμυντικές δαπάνες (σε σταθερές τιμές 2005, εκατ. ευρώ) και εξοικονόμηση πόρων με βάση το μ.ο. NATO Ευρώπη, 1974-2010

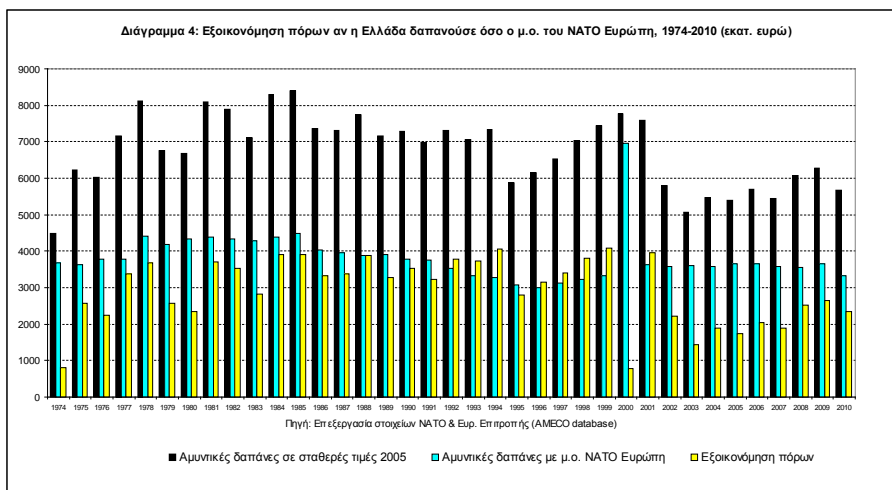
Έτος	Ελλάδα 1 (πραγματικές δαπάνες)	Ελλάδα 2 (υποθετικές δαπάνες με μ.ο. NATO Ευρώπη*)	Εξοικονόμηση πόρων (διαφορά Ελλάδα 1- Ελλάδα 2)
1974	4497	3687	809
1975	6218	3635	2583
1976	6031	3782	2249
1977	7155	3788	3367
1978	8108	4423	3685
1979	6760	4196	2564
1980	6689	4342	2347
1981	8086	4390	3697
1982	7881	4340	3541
1983	7118	4293	2825
1984	8298	4379	3918
1985	8388	4489	3899
1986	7363	4038	3325
1987	7313	3946	3366
1988	7747	3874	3874
1989	7162	3895	3267
1990	7288	3769	3518
1991	6995	3757	3239
1992	7305	3522	3783
1993	7060	3337	3722
1994	7332	3273	4059
1995	5882	3075	2807
1996	6157	3010	3147

1997	6523	3120	3403
1998	7036	3225	3811
1999	7428	3335	4093
2000	7761	6969	792
2001	7591	3631	3961
2002	5804	3585	2219
2003	5064	3617	1447
2004	5474	3586	1887
2005	5405	3668	1737
2006	5705	3668	2038
2007	5456	3568	1889
2008	6076	3562	2514
2009	6284	3649	2635
2010	5672	3325	2347
Σύνολο 1974-2010	250,110	141,746	108,364

*ΝΑΤΟ Ευρώπη: ΝΑΤΟ εξαιρουμένων Καναδά & ΗΠΑ

Πηγές: ΝΑΤΟ, *Financial and economic data relating to NATO defence* (www.nato.int), European Commission, *AMECO database (GDP)*

Διάγραμμα 4: Εξοικονόμηση πόρων αν η Ελλάδα δαπανούσε όσο ο μ.ο. του ΝΑΤΟ Ευρώπη

Σύμφωνα με τα επίσημα δεδομένα του NATO λοιπόν, παρατηρούμε ότι οι συνολικές σωρευτικές αμυντικές δαπάνες την περίοδο 1974-2010, σε σταθερές τιμές 2005, ξεπέρασαν τα **250 δις ευρώ**, ποσό που είναι άμεσα συγκρίσιμο με τα επίπεδα του δημοσίου χρέους την κρίσιμη περίοδο που πάρθηκε η απόφαση να μπει η Ελλάδα στο μηχανισμό στήριξης, πράγμα που αποτελεί μια ένδειξη των διαχρονικών επιπτώσεων των αμυντικών δαπανών στη σημερινή δημοσιονομική κατάσταση της χώρας.

Ο αριθμός, όμως, αυτός από μόνος του δεν είναι ικανός να τεκμηριώσει επαρκώς την ανάγκη μεταρρύθμισής της αμυντικής πολιτικής δεδομένου ότι σπανίως στην εκφορά πολιτικού λόγου στην Ελλάδα αμφισβητείται η αναγκαιότητα των αμυντικών δαπανών για τη διασφάλιση της εθνικής κυριαρχίας.

Όμως, η σύγκριση των δεδομένων της Ελλάδας με αυτά άλλων χωρών του NATO είναι πολύ πιο αποκαλυπτική, καθώς δείχνει ότι αν η Ελλάδα ακολουθούσε τον μέσο όρο των Ευρωπαϊκών χωρών του NATO ως ποσοστό των εξοπλιστικών δαπανών επί του ΑΕΠ της για την περίοδο 1974-2010, τότε σε σταθερές τιμές 2005 θα εξοικονομούσε **108.1 δις ευρώ**.

Το ποσό αυτό είναι μεγαλύτερο από τα **106 δις** του δημοσιονομικού οφέλους από την εφαρμογή του PSI, ποσό φυσικά που δε συμπεριλαμβάνει την καθαρή δημοσιονομική ζημία για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών. Σύμφωνα με το ΔΝΤ (IMF, Country Report 12/57, March 2012 (p.88)), εκτιμάται ότι θα απαιτηθούν **50 δις** για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, ενώ προβλέπεται ότι το Ελληνικό δημόσιο θα ανακτήσει **16 δις** όταν θα επανα-ιδιωτικοποιηθούν οι τράπεζες. Επομένως η εκτίμηση για την ζημία **από την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών είναι 34 δις** και άρα το **καθαρό δημοσιονομικό όφελος από το PSI είναι περίπου 72 δις ευρώ**. Αυτός ο αριθμός δεν αντικατοπτρίζει σε κανένα σημείο τις αιματηρές θυσίες που έχει ήδη κάνει και πρέπει να συνεχίσει να κάνει ο Ελληνικός λαός ή τις δεσμεύσεις που έχουν υπογραφεί από την ελληνική κυβέρνηση στο πλαίσιο της νέας δανειακής σύμβασης.

Σημειώνεται, επίσης, ότι στον υπολογισμό της εξοικονόμησης των 108.1 δις δεν συμπεριλαμβάνεται καμία απολύτως απόρρητη δαπάνη του Υπουργείου Αμύνης, Εξωτερικών και Προστασίας του Πολίτη και κανένα ασφαλές συμπέρασμα δεν μπορεί να εξαχθεί, ελλείψει στοιχείων, για τις επιπτώσεις της διαφθοράς, αποκορύφωμα της οποίας αποτελεί η πρόσφατη σύλληψη του πρώην υπουργού Άκη Τσοχατζόπουλου. Είναι δυνατόν, όμως, να αποκτήσει κανείς μια αίσθηση της σημασίας της διάστασης της διαφθοράς, αν ληφθεί υπόψη ότι σύμφωνα με την ετήσια έκδοση του Διεθνούς Ινστιτούτου Ερευνών για την Ειρήνη της Στοκχόλμης (SIPRI Yearbook, 2011), **οι προμήθειες αμυντικών εξοπλισμών αντιπροσωπεύουν το 40% του συνόλου των διεφθαρμένων συναλλαγών παγκοσμίως**.

Αλλά πέρα από το ζήτημα της διαφάνειας και της αντιμετώπισης της διαφθοράς που αποτελεί πάγιο αίτημα των Οικολόγων Πράσινων, τα παραπάνω στοιχεία αποδεικνύουν ότι υπάρχει ένα σαφές ζήτημα επιλογών στη χάραξη της αμυντικής πολιτικής που πρέπει να αλλάξει επειγόντως. Εθνική ασφάλεια και εθνική ανεξαρτησία σημαίνει και διασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, και αυτοδιαχείριση των φυσικών μας πόρων, και σωστό κοινωνικό κράτος και διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής (Security Sector Reform)

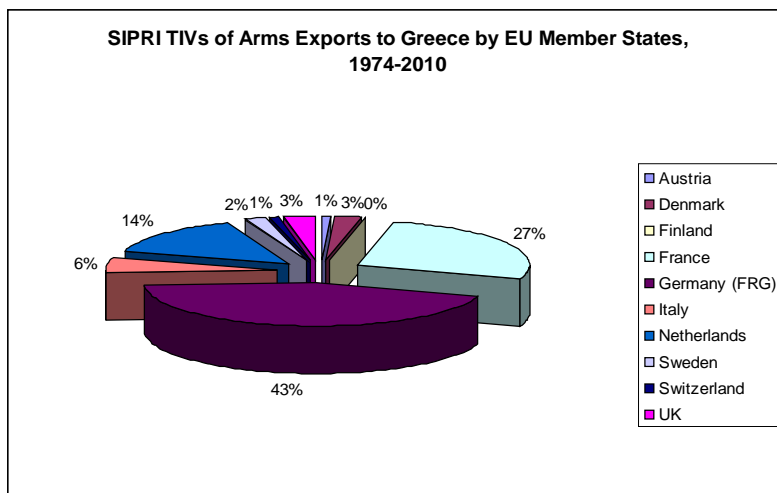
Όμως, ποιος επωφελήθηκε από αυτές τις υπέρογκες (σε σύγκριση με άλλες χώρες) αμυντικές δαπάνες της Ελλάδας; Κυρίως ευρωπαϊκές, ρωσικές και αμερικάνικες πολεμικές βιομηχανίες καθώς και στελέχη της ελληνικής διοίκησης και έλληνες πολιτικοί που είχαν την ευθύνη αποφάσεων για την επιλογή διαφόρων εξοπλιστικών προγραμμάτων. Κορυφή του παγόβουνου είναι η πρόσφατη σύλληψη του πρώην υπουργού άμυνας της Ελλάδας για ξέπλυμα μαύρου χρήματος.

Το Διάγραμμα 6 και ο Πίνακας 4 δείχνουν τα ποσά αλλά και τα ποσοστά εξαγωγών μεγάλων συμβατικών οπλικών συστημάτων στην Ελλάδα από **χώρες της ΕΕ** την περίοδο 1974-2010, όπου φαίνεται καθαρά ότι την μερίδα του λέοντος είχαν η Γερμανία με ποσοστό 43% και η Γαλλία με ποσοστό 27%. Το Διάγραμμα 7 και ο Πίνακας 5 δείχνουν τα αντίστοιχα στοιχεία αλλά σε **παγκόσμιο επίπεδο**, όπου η πρωτοκαθεδρία των ΗΠΑ με ποσοστό 48% είναι αδιαμφισβήτητη, αφήνοντας μακράν δεύτερη τη Γερμανία με 20%, ενώ οι εξαγωγές των ΗΠΑ προς την Ελλάδα την ίδια περίοδο είναι μεγαλύτερες από τις αντίστοιχες όλων των ευρωπαϊκών χωρών μαζί (15 δις δολάρια σε σταθερές τιμές 1990).

Διάγραμμα 5: Ποσοστά Εξαγωγών Μεγάλων Συμβατικών Οπλικών Συστημάτων στην Ελλάδα από χώρες της ΕΕ, 1974-2010 σύμφωνα με τον Δείκτη Τάσης Τιμής SIPRIⁱ

i. Ο δείκτης τάσης τιμής SIPRI (Trend Indicator Value - TIV) δεν αντιπροσωπεύει την τιμή πώλησης των εισαγωγών και εξαγωγών όπλων. Επομένως, δεν θα πρέπει να συγκρίνεται άμεσα με το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ), τις στρατιωτικές δαπάνες, τις τιμές πώλησης ή της οικονομικής αξίας των αδειών εξαγωγής, σε προσπάθεια υπολογισμού της οικονομικής επιβάρυνσης των εισαγωγών όπλων ή των οικονομικών οφελών των εξαγωγών. Είναι καλύτερο να χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των τάσεων στη διακίνηση μεγάλων οπλικών συστημάτων παγκοσμίως για ορισμένα χρονικά διαστήματα, η των τάσεων των παγκόσμιων ποσοστών προμηθευτών και αγοραστών καθώς και για τα ποσοστά του όγκου των μεταφορών προς ή από συγκεκριμένα κράτη.

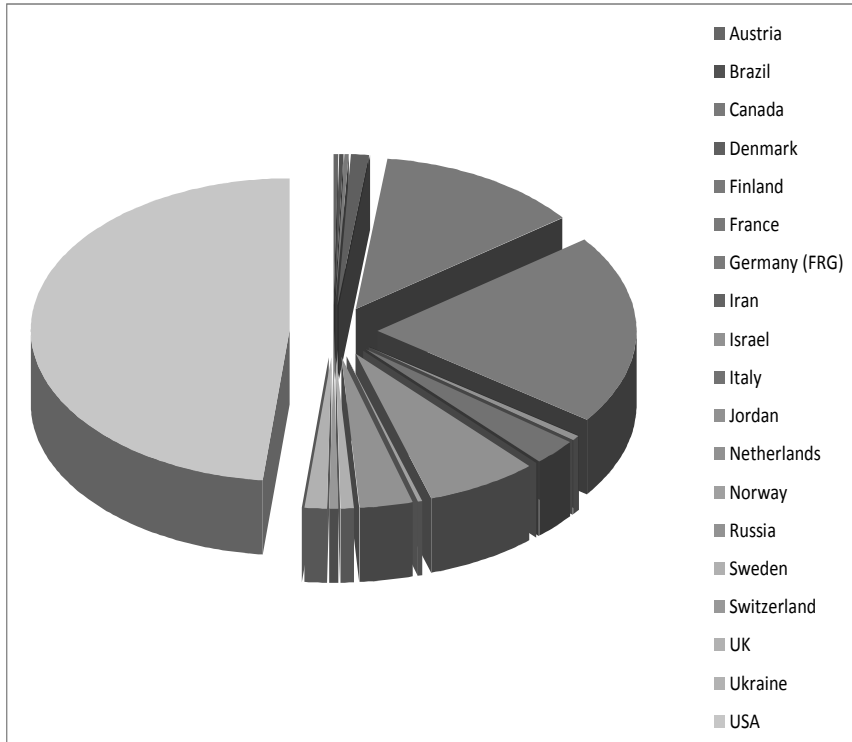
Διάγραμμα 5.

Πίνακας 4: Ποσά και Ποσοστά Εξαγωγών Μεγάλων Συμβατικών Οπλικών Συστημάτων στην Ελλάδα από χώρες της ΕΕ, 1974-2010, σύμφωνα με τον Δείκτη Τάσης Τιμής SIPRI σε σταθερά δολαρίου 1990

Κράτη - Μέλη ΕΕ	US\$ εκ.	%
Γερμανία (FRG)	6552	43
Γαλλία	4055	27
Ολλανδία	2147	14
Ιταλία	879	6
Ηνωμένο Βασίλειο	445	3
Δανία	385	3
Σουηδία	290	2
Ελβετία	150	1
Αυστρία	107	1
Φινλανδία	12	0
Σύνολο	15022	

Διάγραμμα 6: Παγκόσμιες Εξαγωγές Μεγάλων Οπλικών Συστημάτων προς την Ελλάδα (1974-2010) σύμφωνα με τον Δείκτη Τάσης Τιμής

Πίνακας 5: Παγκόσμιες Εξαγωγές Μεγάλων Οπλικών Συστημάτων προς την Ελλάδα (1974-2010) σύμφωνα με τον Δείκτη Τάσης Τιμής SIPRI

Κράτος	\$ εκ.	%
ΗΠΑ	15475	48%
Γερμανία	6552	20%
Γαλλία	4055	13%
Ολλανδία	2147	7%
Ρωσία	1060	3%
Ιταλία	879	3%
Ηνωμένο Βασίλειο	445	1%
Σουηδία	290	1%
Ελβετία	150	0%
Ισραήλ	120	0%
Νορβηγία	119	0%
Αυστρία	107	0%
Καναδάς	77	0%
Ιορδανία	68	0%
Βραζιλία	48	0%
Ιράν	32	0%
Σύνολο	32081	

Συμπέρασμα

Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να στηρίξει την Ελλάδα για επανασχεδιασμό της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας της με την διασφάλιση των συνόρων της ως ευρωπαϊκών συνόρων, με ενίσχυση των πρωτοβουλιών δημιουργίας ενός χώρου συνεργασίας και καλής γειτονίας στην ευρύτερη περιοχή. Επιπλέον, η Κομισιόν πρέπει να βοηθήσει ώστε να έρθουν στο φως της δημοσιότητας όλες οι περιπτώσεις διακίνησης μαύρου χρήματος για εξοπλιστικά προγράμματα ιδιαίτερα όταν εμπλέκονται ευρωπαϊκές εταιρίες σε αυτή.

Πηγές:

1. (1974): Tables and analyses, The Military Balance, 74:1, 73-103
2. (1975): Tables and analyses, The Military Balance, 75:1, 71-103
3. (1976): Tables and analyses, The Military Balance, 76:1, 73-110
4. (1977): Tables and analysis, The Military Balance, 77:1, 77-110
5. (1979): Tables and analyses, The Military Balance, 79:1, 86-119
6. (1980): Tables, The Military Balance, 80:1, 88-107
7. (1981): Tables, The Military Balance, 81:1, 104-118
8. (1982): Tables, The Military Balance, 82:1, 112-125
9. (1983): Tables, The Military Balance, 83:1, 118-131
- 10.(1984): Tables, The Military Balance, 84:1, 130-145
- 11.(1985): Tables and analyses, The Military Balance, 85:1, 158-199
- 12.(1986): Tables, The Military Balance, 86:1, 200-215
- 13.(1987): Tables, The Military Balance, 87:1, 201-222
- 14.(1988): Tables, The Military Balance, 88:1, 210-227
- 15.(1989): Tables and analyses, The Military Balance, 89:1, 206-254
- 16.(1990): Tables and analyses, The Military Balance, 90:1, 208-245
- 17.(1991): Table and analyses, The Military Balance, 91:1, 210-250
- 18.(1992): Tables and analyses, The Military Balance, 92:1, 216-258
- 19.(1993): Tables and analyses, The Military Balance, 93:1, 224-269
- 20.(1994): Tables and analysis, The Military Balance, 94:1, 256-290
- 21.(2011): Chapter Ten: Country comparisons – commitments, force levels and economics, The Military Balance, 111:1, 451-482
- 22.The SIPRI Military Expenditure Database, <http://milexdata.sipri.org/>
- 23.NATO Information on Defence Expenditures, http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_49198.htm
- 24.Kollias, Christos. "Country Survey VII: Military Spending in Greece.", Defence and Peace Economics, Vol. 6 (1995): 305-319

Kollias, Christos. "Military Expenditure and Government Debt in Greece: Some Preliminary Empirical Findings." Defence and Peace Economics 15.2 (2004): 189-97

Δείτε πρόσφατες παρεμβάσεις μου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο:

- <http://www.chrysogelos.gr/index.php?limitstart=11&lang=en>

-

http://www.chrysogelos.gr/index.php?option=com_k2&view=item&id=952:the-arrest-tsohatzopoulos-will-become-the-base-for-clearance&Itemid=75&lang=en

- <http://www.chrysogelos.gr/index.php?limitstart=99&lang=en>

Ομάδα των Πρασίνων ΙΕΕΣ
στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο